

Iz poenostavljene analize dejanskega stanja je možno ugotoviti, da slovenska delovno pravna zakonodaja in kolektivne pogodbe zagotavljajo meddrugim tudi povrnitev stroškov v zvezi z delom v predpisanih neto zneskih, za vse delavce v enaki višini, ne glede na njihovo bruto plačo. Slovenska davčna zakonodaja je navedene razlike s tujo delovno pravno zakonodajo že zaznala v preteklosti, zato je bila sprejeta rešitev, po kateri stroški v zvezi z delom delavcem migrantom znižujejo davčno osnovo (45. člen ZDoh-2), kar pomeni, da se neto znesek teh stroškov zagotovi skozi tako imenovani "davčni kredit". V konkretnem primeru gre za fiskalni ukrep, po slovenski davčni zakonodaji, katerega namen in vsebina se razlaga, da izenačuje davčne rezidente, ne glede na mesto pridobivanja dohodkov iz delovnega razmerja. Zagotovitev teh stroškov na tak način nosi v sebi dve sistemski razliki v primerjavi z domačimi delavci in sicer, da neto učinek znižanja davčne osnove nikakor ne zagotovi enakega učinka, ki je slovenskim delavcem zagotovljen po domačih predpisih (Tabela 1) in hkrati zniževanje davčne osnove posledično uvede fiskalni kriterij, po katerem se stroški v zvezi z delom pripoznavajo delovnim migrantom glede na višino njihove bruto plače (Tabela 2), ne pa glede na dogovorjene pravice iz delovno pravne zakonodaje in kolektivnega dogovarjanja med socialnimi partnerji.

Ministrstvo za finance je v svojem odgovoru na poslansko vprašanje (številka dokumenta 00104-432/2017/5) že podalo izračune, ki zgoraj navedeno potrjujejo. Iz njihovega odgovora oz. izračunov je tudi jasno razvidno, da tudi v primeru, da bi se priznani stroški za prevoz delavcu migrantu s trenutnih 0,18€/km povišali na 0,32€/km (za 80% enako kot malica, ki je priznana v višini 11,02€ na dan), ne bi bili po razpoložljivem dohodku izenačeni z javnim uslužbencem, ki uporablja le 11 mesecev javni prevoz in dobi za malico 3,52€/dan povrnjeno od delodajalca (številka dokumenta 00104-432/2017/5 -> Tabela 4). Ministrstvo za finance je namreč v izračunu namerno »pozabilo« prišteti povračilo za stroške, ki jih dobi vsak zaposlen v Sloveniji.

Ob tem ni zanemarljivo opozoriti, da so stroški v zvezi z delom le ena od postavk, ki jih je prepoznala davčna

zakonodaja republike Slovenije in jo želela tudi odpraviti, žal neuspešno. To, da razlik pri ostalih postavkah iz Zakona o delavnih razmerjih (ZDR-1) in kolektivnih pogodb v Sloveniji, kot so posebne oblike dela, nadurna dela, nočna dela, dela ob nedeljah in praznikih,... davčna zakonodaja Republike Slovenije za delavce migrante ni prepoznala, še ne pomeni, da ne obstajajo.

V posledici vsega navedenega v zadnjem obdobju narašča izseljevanje slovenskih družin v tujino, kar bo nedvomno imelo demografske učinke, ki se bodo čez čas odrazili tudi na ekonomskem področju.

Tabela 1: Primerjava finančnega izplena davčnega rezidenta z 18.696 € letnih dohodkov in 2.400 € stroškov v zvezi z delom pod različnimi slovenskimi predpisi v Zakonu o dohodnini.

	44. člen ZDoh-2	45. člen ZDoh-2 pred novelo ZDoh-2R (nižanje davčne osnove)	45. člen ZDoh-2 po noveli ZDoh-2R (se ne všteva v davčno osnovo)
Letni stroški v zvezi z delom, ki jih ima delavec	2.400 €		
1. Letni dohodek – stroški, ki se ne všteva v davčno osnovo (nova definicija 45. člena ZDoh-2) (a)	18.696,00 €	18.696,00 €	18.696,00€ (- 2400,00€)
2. Prispevki (b)	4.131,82 €	4.131,82 €	4.131,82 €
3. Splošna olajšava (c)	3.302,70 €	3.302,70 €	3.302,70 €
4. Stroški, ki nižajo davčno osnovo (stara definicija 45. člena ZDoh-2) (d)	0,00 €	2.400,00 €	0,00€
5. Davčna osnova za izračun dohodnine (a - b - c - d)	11.261,48 €	8.861,48 €	8.861,48 €
6. Dohodnina (f)	2.158,25 €	1.510,25 €	1.510,25 €
7. Stroški, ki jih povrne delodajalec (44. člen ZDoh-2) (g)	2.400,00 €	0,00 €	0,00 €
8. Razpoložljiv dohodek rezidenta (a - b - f + g)	14.805,93 €	13.053,93 €	13.053,93 €
Razlika med razpoložljiv dohodkom rezidenta pod različnimi slovenskimi predpisi		-1.752,00 €	-1.752,00 €

Tabela 2: Vpliv višine letnega bruto dohodka na odbitek davka pri uveljavljanju enakih stroškov pri delavcu migrantu!

	120.000,00	50.000,00	25.000,00	12.000,00
a) Bruto dohodek	120.000,00	50.000,00	25.000,00	12.000,00
b) Prispevki	26.520,00	11.050,00	5.525,00	2.652,00
c) Dohodnina	32.578,51	9.809,73	3.484,17	788,70
d) Stroški, ki se ne všteva v davčno osnovo (45. člen ZDoh-2)	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00
e) Nov izračun dohodnine ob uveljavljanju stroškov (d = 5000)	30.078,51	8.109,73	2.134,17	0,00
f) Višina odbitka davka kot posledica uveljavljanja stroškov: c - e	(32.578,51 - 30.078,51) =	(9.809,73 - 8.109,73) =	(3.484,17 - 2.134,17) =	(788,70 - 0,00) =
	2.500,00	1.700,00	1.350,00	788,70
g) Odstotek povrnjenih neto stroškov (%): f / d	50%	34%	27%	15,77%

Cilji, načela in poglavitne rešitve zakona

a) vzpostavitev pravičnega davčnega okolja za delavce, ki prejemajo (tudi) dohodek od tujega delodajalca ali tujega zavoda oz. tuje države (npr. pokojnine) ter s tem ustavitev stopnjevanega izsiljevanja družin oz. vrnitev v zadnjem

obdobju izseljenih, kakor se bo s predlagano ureditvijo potenciral motivacijski učinek na »slovenskega delavca«, ki bo sedaj prejel enak razpoložljivi dohodek kot tuj delavec, ki opravlja v tujini enako delo za enak bruto dohodek, s čemer se bo posledično povečala konkurenčnost »slovenskega delavca« v tujini. Ob tem pa ne gre zanemariti še socialni vidik, ko se z zaposlitvami »slovenskih delavcev« v tujini rešuje brezposelnost, saj pretežni del delavcev migrantov izhaja iz socialno najbolj ranljivih predelov Slovenije (severno-vzhodni del).

b) poleg že navedenih v predlogu še.....načelo socialnosti, načelo pravičnosti

c) neobdavčitev (po slovenski zakonodaji, saj so obdavčeni v državi vira dohodka) za dohodek od tujega delodajalca v tujini ali tujega zavoda oz. tuje države (npr. pokojnine) in obdavčitev za dohodke, ki jih isti prejmejo v Sloveniji, pri čemer se dohodki, prejeti v tujini, upoštevajo pri izračunu davka za dohodke, prejete v Sloveniji

Ocena finančnih posledic

Negativni finančni učinek: _____ EUR

Poleg že navedenih pozitivnih učinkov (kot primeroma navedeno: večja potrošnja in posledično višja gospodarska aktivnost,...) še zmanjšanje mase, namenjene za plače delavcev na davčnih organih in na Ministrstvu za finance, ki obravnavajo delavce migrante, ki jih je med _____

Besedilo členov:

Doda se 34a. člen (dohodek iz delovnega razmerja s tujim delodajalcem ali od tujega zavoda oz. države, za delo v tujini), ki glasi:

1) Ne glede na prvi odstavek 5. člena tega zakona, se dohodnine ne plačuje od dohodka iz zaposlitve v tujini, ki ga prejme rezident od tujega delodajalca. Prav tako se dohodnine ne plačuje od pokojnine, ki jo izplačuje tuji zavod ali država od takega dohodka.

2) Dohodek naveden v prvem odstavku tega člena, se upošteva le pri izračunu višine dohodnine od preostalega obdavčljivega dohodka takega rezidenta.

Črta se 45. Člen.

Obrazložitev:

Predlog zakona predvideva neobdavčitev za dohodek od tujega delodajalca ali tujega zavoda oz. tuje države (npr. pokojnine) in obdavčitev za dohodke, ki jih isti prejmejo v Sloveniji, pri čemer se dohodki, prejeti v tujini, upoštevajo pri izračunu davka za dohodke, prejete v Sloveniji.

Za dohodke iz delovnega razmerja, ki se ne všttevajo v davčno osnovo, temeljna davčna zakonodaja (ZDoh-2) uporablja izhodišča, ki so pravno urejena v Zakonu o delovnih razmerjih (ZDR-1) in kolektivnih pogodbah v Sloveniji. Ob tem je težko spregledati dejansko stanje, da je temeljna delovno pravna zakonodaja v Sloveniji pripravljena in sprejeta na podlagi dogovarjanja in usklajevanja med »socialnimi partnerji« (vlado, delodajalci in delojemalci).

Pri urejanju izpostavljene problematike delavcev migrantov je izjemnega pomena dejstvo, da je pri davčnih rezidentih Slovenije, katerih delovno razmerje se uresničuje pri tujih delodajalcih v drugi državi, podlaga za njihovo zaposlitev delovno pravna zakonodaja te druge države. Zaposleni, davčni rezidenti Slovenije, tako vstopajo v socialni dialog in kolektivno dogovarjanje s socialnimi partnerji druge države. Pravno urejanje druge države se praviloma nanaša na naslednja dohodkovna in nedohodkovna upravičenja in obveznosti iz delovnega razmerja:

A: Delovno pravna zakonodaja:

- odpravnine za odpoved pogodb o zaposlitvi,
- neveljavnost pogodb o zaposlitvi,
- obvezna sestavina pogodbe o zaposlitvi,
- omejitev avtonomije pogodbenih strank,
- višina dodatkov, ki izhajajo iz razporeditve delovnega časa,
- dodatki za delovno dobo,
- povračila stroškov v zvezi z delom,
- odpravnine ob upokojitvi,
- regres za letni dopust,
- itn...

B: Kolektivne pogodbe:

- prehrana med delom,
- prevoz na delo in z dela,
- dnevnice,
- prevoz na službenem potovanju,
- prenočevanje na službenem potovanju,
- terenski dodatek,
- nadomestilo za ločeno življenje,
- jubilejne nagrade,
- odpravnine ob upokojitvi,
- solidarnostna pomoč,
- plačila vajencem, dijakom in študentom,
- itn...

Že splošna analiza vsega navedenega in primerjava med dejanskim stanjem v Sloveniji in dejanskim stanjem v tujini vsekakor pritrjuje zaključku, da je pravno okolje delovanja čezmejnih delovnih migrantov zelo drugačno od pravnega okolja delavcev v Sloveniji. To drugačno pravno okolje zaposlenih je najpomembnejše izhodišče in podlaga za upravičenost posebnih rešitev v slovenski davčni zakonodaji, ki ne bi bile ustavno sporne. Drugi odstavek 44. člena namreč določa, da naj se pri določanju dohodkov iz delovnega razmerja, ki se ne vključujejo v davčno osnovo, upošteva le delovno pravna zakonodaja Slovenije in kolektivno dogovarjanje v Sloveniji.

Iz poenostavljene analize dejanskega stanja je možno ugotoviti, da slovenska delovno pravna zakonodaja in kolektivne pogodbe zagotavljajo meddrugim tudi povrnitev stroškov v zvezi z delom v predpisanih neto zneskih, za vse delavce v enaki višini, ne glede na njihovo bruto plačo. Slovenska davčna zakonodaja je navedene razlike s tujo delovno pravno zakonodajo že zaznala v preteklosti, zato je bila sprejeta rešitev, po kateri stroški v zvezi z delom delavcem migrantom znižujejo davčno osnovo (45. člen ZDoh-2), kar pomeni, da se neto znesek teh stroškov zagotovi skozi tako imenovani "davčni kredit". V konkretnem primeru gre za fiskalni ukrep, po slovenski davčni zakonodaji, katerega namen in vsebina se razlaga, da izenačuje davčne rezidente, ne glede na mesto pridobivanja dohodkov iz delovnega razmerja. Zagotovitev teh stroškov na tak način nosi v sebi dve sistemski razliki v primerjavi z domačimi delavci in sicer, da neto učinek znižanja davčne osnove nikakor ne zagotovi enakega učinka, ki je slovenskim delavcem zagotovljen po domačih predpisih (Tabela 1) in hkrati zniževanje davčne osnove posledično uvede fiskalni kriterij, po katerem se stroški v zvezi z delom pripoznavajo delovnim migrantom glede na višino njihove bruto plače (Tabela 2), ne pa glede na dogovorjene pravice iz delovno pravne zakonodaje in kolektivnega dogovarjanja med socialnimi partnerji.

Zaradi različnih finančnih učinkov, ki nastanejo ob udejanjanju 44. člena ZDoh-2 za delavca, ki prejema dohodek od slovenskega delodajalca ter 45. člena ZDoh-2 za delavca, ki prejema dohodek od tujega delodajalca, je »delavec migrant« v depriviligiranem oz. diskriminatornem položaju, in sicer iz razloga, ker ima ob enakem bruto dohodku, enakih prispevkih in enakih (ali celo višje priznanih stroških v zvezi z delom) primerjalno z »domačim delavcem«, na koncu nižji razpoložljivi dohodek. To je dohodek, kateri ob odmeri in plačilu vseh javnih dajatev ostane delavcu. Ob tem tudi ne smemo pozabiti, da delavec migrant dela predvsem v državah z višjim standardom od slovenskega (Avstrija, Nemčija, Švica, ...) in da je ta standard v različnih državah različen, kar je razvidno tudi iz višine priznanih dnevnic v različnih državah, ki veljajo za zaposlene v javnem sektorju.

Ob tem ni zanemarljivo opozoriti, da so stroški v zvezi z delom le ena od postavk, ki jih je prepoznala davčna zakonodaja republike Slovenije in jo želela tudi odpraviti, žal neuspešno. To, da razlik pri ostalih postavkah iz Zakona o

delavnih razmerjih (ZDR-1) in kolektivnih pogodb v Sloveniji, kot so posebne oblike dela, nadurna dela, nočna dela, dela ob nedeljah in praznikih,... davčna zakonodaja Republike Slovenije za delavce migrante ni prepoznala, še ne pomeni, da ne obstajajo.

V posledici vsega navedenega v zadnjem obdobju narašča izseljevanje slovenskih družin v tujino, kar bo nedvomno imelo demografske učinke, ki se bodo čez čas odrazili tudi na ekonomskem področju.

Pravična rešitev, ki bi davčno izenačila rezidente po dohodkih glede na državo pridobivanja dohodkov je nemogoča. Vsled temu je edina pravična rešitev za delavce migrante popolna ukinitvev obdavčevanja dohodkov iz zaposlitve pri tujem delodajalcu v tujini, kot tudi popolna ukinitvev obdavčevanja pokojnin, ki izhajajo iz teh dohodkov. Vsaka posamezna država ima ne samo različne stopnje prispevkov, ampak tudi drugačne pogoje za upokojitev in izračune pokojnine glede višine vplačanih prispevkov.